

İlköğretim Okul Yöneticilerinin Çatışma Yönetim Stratejileri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). İlköğretim Okul Yöneticilerinin Çatışma Yönetim Stratejileri Ölçeği.
Turkish Psychological Scales. Retrieved from
<https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23403>

Özet

İlköğretim Okul Yöneticilerinin Çatışma Yönetim Stratejileri Ölçeği, Dinar Bal tarafından 2008 yılında tamamlanan yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir. Ölçek, özellikle ilköğretim kurumlarında görevli okul yöneticilerinin, öğrenci kaynaklı çatışmaların yönetme süreçlerinde kullandıkları stratejileri ampirik olarak belirlemek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçek, dört temel faktör altında toplanan toplam 22 maddeden oluşmaktadır: Yapıcı Stratejiler, Yoksuz Stratejiler, Kaçınma Stratejileri ve Başkalarından Yardım Almaya Dayalı Stratejiler.

Ölçeğin geliştirme aşamasında kapsam geçerliği için uzman görüşlerine başvurulmuş ve yapı geçerliğini saptamak amacıyla Faktör Analizi kullanılmıştır. Güvenirlik çalmaları ise İzmir ilinde yürütülen pilot uygulama ile desteklenmiştir. Ölçek, yöneticilerin çatışma durumlarına verdikleri tepkileri 5'li Likert tipi bir derecelendirme formatında ölçmektedir.

Anahtar Kelimeler

Okul Yönetimi, Çatışma Yönetimi, İlköğretim Yöneticileri, Çatışma Stratejileri, Yapıcı Çatışma, Eğitim Yönetimi, Ölçek Geliştirme, Faktör Analizi

Yazarlar

Dinar BAL

Amaç

Ölçeğin temel amacı, ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci çatışmalarını çözüme veya yönetme süreçlerinde hangi stratejik yaklaşımları benimsediklerini saptamaktır. Bu stratejilerin yapıcı, yoksuz veya kaçınmacı eğilimler gösterip göstermediğini belirleyerek, eğitim kurumlarındaki liderlik uygulamalarının etkinliğine dair veri sağlamak hedeflenmiştir.

Bu araç, yöneticilerin çatışma çözümü becerilerini değerlendirerek, hizmet içi eğitim programlarının ve mesleki gelişim faaliyetlerinin içeriğini oluşturmada kullanılabilecek değerli bilgiler sunmaktadır. Ölçek, aynı zamanda eğitim yönetimi alanında yapılan araştırmalara nicel bir araç sağlamaktadır.

Yapı

İlköğretim Okul Yöneticilerinin Çatışma Yönetim Stratejileri Ölçeği, okul yöneticilerinin çatışma durumlarına karşı sergilediği davranışsal eğilimleri temsil eden dört boyutlu bir yapı üzerine kurulmuştur. Bu faktörler, alanyazındaki temel çatışma yönetim stratejileri çerçevesinde

belirlenmiştir:

Yapıcı Stratejiler: Çatışmayı olumlu yönde ele alan, karışıklı anlayış ve işbirliğini esas alan yaklaşımları ölçer. (11 madde)

Yıkıcı Stratejiler: Çatışmayı daha da kötüleştirilen, otoriteyi veya zor kullanmayı içeren olumsuz yönetim biçimlerini ölçer. (4 madde)

Kaçınma Stratejileri: Çatışma durumundan uzak durma, sorunu erteleme veya varlığını reddetme eğilimlerini ölçer. (4 madde)

Başkalarından Yardım Almaya Dayalı Stratejiler: Çözüm için okul dışından veya içindeki uzmanlardan (rehber öğretmen, üst yönetim vb.) destek arama eğilimini ölçer. (3 madde)

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, hem içerik hem de yapı geçerliği üzerine odaklanmıştır. Maddelerin kapsam geçerliği, ölçeğin ölçmek istediği yapıların tüm yönlerini ne ölçüde temsil ettiğini belirlemek amacıyla uzman görüşleri ve literatür taraması yoluyla sağlanmıştır.

Yapı geçerliğini saptamak için istatistiksel yöntemlerden yararlanılmıştır. Toplanan pilot uygulama verileri, Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) işlemine tabi tutulmuştur. AFA, ölçekteki değişkenler arasındaki ilişkilerden yola çıkarak, maddelerin hangi temel boyutlar altında toplandığını ve kuramsal dört faktörlü yapıya doğrulayıcı doğrulamadığını göstermiştir.

Güvenirlilik

Ölçek maddelerinin güvenilirliğini ve iç tutarlılığını hesaplamak amacıyla, Bal (2008) tarafından bir pilot uygulama gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma, İzmir ilinde çeşitli ilköğretim okullarında görev yapan toplam 30 yönetici ve 6, 7 ve 8. sınıflara devam eden 101 öğrenci üzerinde yürütülmüştür.

Pilot uygulama sonucunda elde edilen veriler, ölçeğin bütünü ve alt boyutları için güvenirlik katsayılarının hesaplanmasında kullanılmıştır. Yeterli düzeyde güvenirlik katsayısı, ölçeğin farklı zamanlarda ve farklı örneklemelerde uygulandığında tutarlı sonuçlar vereceği beklentisini desteklemektedir. Ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde ilgili faktörleri ölçtüğü kabul edilmiştir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal geçerliğini test etmek amacıyla kullanılan temel istatistiksel yöntem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)'dir. Bu analiz, ölçeğin 22 maddesinin, yöneticilerin çatışma yönetim stratejilerini tanımlayan dört ayrı faktöre ayrıldığını göstermiştir. Bu dört faktör, kuramsal olarak öngörülen Yapıcı, Yıkıcı, Kaçınma ve Başkalarından Yardım Almaya Dayalı Stratejiler boyutlarıyla uyumludur.

Faktör analizi sonuçları, ölçek maddelerinin kendi boyutları altında yüksek yük değerlerine sahip olduğunu ortaya koyarak, ölçeğin teorik yapısının ampirik verilerle güçlü bir şekilde desteklendiğini göstermiştir. Bu durum, ölçeğin yapı geçerliliğine önemli bir katkı sağlamaktadır.

Araç

Test Type: Geliştirme (Developmental Scale)

Format: Öz bildirim tipi (Self-report) ölçek. Yanıtlar, 5'li Likert derecelendirme formatında alınır.

Language Available: Türkçe

Population Group: İlköğretim Okulu Yöneticileri

Age Group: Yetişkin (Eğitim alanında çalışan yöneticiler)

Population Details: Ölçek geliştirme ve güvenilirlik çalışmaları İzmir ilindeki ilköğretim okullarında görev yapan yöneticiler ve öğrenciler üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Methodology: Katılımcılar, her bir maddeye ilişkin davranışları veya uygunluğunu 1'den 5'e kadar derecelendirirler. Derecelendirme şu şekildedir: 1=hiç, 2=çok az, 3=orta düzeyde, 4=şıklıkla, 5=her zaman.

Anahtar Kelimeler

Okul yetersizi, Öğrenci Çatışmaları, Liderlik Stratejileri, Süleyman Demirel Üniversitesi, Dinar Bal, Likert Ölçeği, Açıklayıcı Faktör Analizi

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor (Kaynakta belirtilmemiştir)

Affiliation Email addresses: dinar_bal@yahoo.com

Correspondence Address: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta (Tez çalışmaları yürütüldüğü kurum)

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, Dinar Bal tarafından 2008 yılında bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir. Ölçeğin ticari olmayan akademik kullanımları için genellikle yazarın izni gereklidir. İletişim bilgileri yukarıda mevcuttur.

Test Yılı: 2008

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

ilkogretim-okul-yoneticilerinin-catisma-yonetim-stratejileri-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Bal, D. (2008). *İlköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci çatışmalarını yönetmede kullandıkları çatışma yönetim stratejileri* (Yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

Tez Bağlantısı: tez.yok.gov.tr

İlköğretim Okul Yöneticilerinin Çatışma Yönetim Stratejileri Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Yapıcı Stratejiler (11 madde)

Yıkıcı Stratejiler (4 madde)

Kaçınma Stratejileri (4 madde)

Bağkaldırıcı Yardıma Dayalı Stratejiler (3 madde)